

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ХАРКІВСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

**РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ,
РЕСТОРАННОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВ І ТОРГІВЛІ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ**

*Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 50-річчю заснування
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

У двох частинах

Частина 2

18 травня 2017 р.

Харків
ХДУХТ
2017

УДК 640.4:658.6/9
ББК 65.431.1+65.422-803
Р 64

Редакційна колегія:

О.І. Черевко, д-р техн. наук, проф. (відпов. редактор); *Л.М. Янчева*, канд. екон. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *М.В. Чорна*, д-р екон. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *О.В. Михайлова*, канд. екон. наук (відпов. секретар); *Т.В. Андросова*, канд. екон. наук, проф.; *Н.М. Гаркуша*, канд. екон. наук, проф.; *А.П. Грінко*, д-р екон. наук, проф.; *В.А. Гросул*, д-р екон. наук, проф.; *Н.С. Краснокутська*, д-р екон. наук, проф.; *А.С. Крутова*, д-р екон. наук, проф.; *Т.С. Пічугіна*, д-р екон. наук, проф.; *Н.Л. Савицька*, д-р екон. наук, проф.; *Н.Г. Ушакова*, канд. екон. наук, проф.; *Т.В. Шталь*, д-р екон. наук, проф.; *Л.М. Яцун*, д-р екон. наук, проф.; *А.В. Янчев*, д-р екон. наук, проф.; *А.О. Борисова*; канд. психол. наук, доц.; *І.О. Давидова*, д-р екон. наук, доц.; *В.О. Архипова*, доц.; *А.О. Колесник*, канд. техн. наук, доц.; *О.М. Жданович*, редактор.

Рекомендовано до видання вченою радою ХДУХТ, протокол № 9 від 28.12.16 р.

Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність :
Р 64 Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 50-річчю заснування Харківського державного університету харчування та торгівлі, 18 травня 2017 р. : [тези у 2-х ч.] / редкол. : О. І. Черевко [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2017. – Ч. 2. – 377 с.
ISBN 978-966-405-422-2

Друга частина містить тези доповідей із бухгалтерсько обліку, аналізу та аудиту, питань фінансово-кредитної системи України, економіки, підприємств харчування та торгівлі, міжнародної та мережної економіки, маркетингу, фінансів, менеджменту й готельно-ресторанного бізнесу. Велику увагу приділено науковим основам гуманітарної підготовки фахівців підприємств харчових виробництв і торгівлі, а також інформаційним технологіям у науці та навчальному процесі.

Збірник розраховано на наукових і практичних працівників, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрантів і студентів вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців для харчової та переробної промисловості, торгівлі, ресторанного, готельного та туристичного господарства, економіки та підприємництва, митних, податкових і економічних служб, фінансових установ.

УДК 640.4:658.6/9
ББК 65.431.1+65.422-803

Видається в авторській редакції
© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2017

ISBN 978-966-405-422-2

Т.В. Шталь, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Тищенко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ У СТВОРЕННІ ТА РОЗВИТКУ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН

Транснаціональні корпорації, як і вільні економічні зони мають широкий вплив на розвиток економіки всіх країн. Створення вільних економічних зон (ВЕЗ) особливо важливо для країн, в яких існує проблема економічного зростання, повне безробіття, яка, з кожним роком, тільки набирає обертів і у яких недостатньо виробничих потужностей. Саме тому створення і функціонування ВЕЗ в світовій економіці привернуло увагу вітчизняних реформаторів. На даному етапі розвитку ВЕЗ і транснаціональні корпорації (ТНК) є факторами, що залежать один від одного. ВЕЗ створюють ряд деякі переваги і вигоди для ТНК, а ТНК, в свою чергу підвищує популярність утворення таких зон на території держав.

Транснаціональна корпорація – корпорація, яка володіє виробничими підрозділами в декількох рядах країн. Маючи відділення і дочірні компанії в різних державах, корпорації мають право вирішувати наступні заходи: здійснювати стрімкий господарський маневр, зосереджуючи ті чи інші виробництва в державах з доступним сировиною і невисокими ставками заробітної плати; прагнути отримувати найвищі вигоди в державах з низьким рівнем оподаткування; поліпшити власні виробничі та збутові програми стосовно специфічним умовам різних національних ринків.

Майже всі ТНК оголошують власні прибутки в державах з невисоким рівнем оподаткування. Найчастіше транснаціональні корпорації непідвладні країні і Уряду. Звідси надходить потреба трансформувати механізми державного регулювання і вписати їх в принципово нову систему регулюючих і владних взаємин глобального масштабу. Для того щоб не допустити негативних наслідків роботи ТНК, потрібно розвивати регіональні компанії.

Вільні економічні зони прийнято характеризувати як регіон або частина країни, що володіють прибутковим економіко-географічним положенням, де встановлюється безмитне або пільговий експортно-імпорتنний режим і досягається його якась торгова і валютно-фінансова відособленість від інших регіонів країни. Вільною економічною зоною можливо не тільки частина країни, але і вся країна в цілому.

Створення ВЕЗ – дієвий напрям розвитку економіки окремих територій і регіонів, орієнтований на рішення конкретних

пріоритетних економічних завдань, реалізацію стратегічних програм і проєктів. Кількість ВЕЗ в усьому світі стрімко набирає обертів. Щороку в світі вільних економічних зон стає більше, що вже говорить про зацікавленість держав у розвитку економіки на світовому масштабі у вигляді надання пільг і преференцій один одному.

Міжнародні компанії в пошуках, сприятливих умов для власної комерційної діяльності оцінюють ВЕЗ як дуже вигідні фінансові структури, з якими пов'язують важливі напрями своєї експансії. Головне завдання створення будь-якої вільної економічної зони – це залучення зарубіжного капіталу. Відмінні риси економічного становлення країн, що розвиваються, визначили поширення такої форми ВЕЗ, як експортно-промислові зони (ЕПЗ).

Діючі ЕПЗ вважаються продуктом спільної роботи між транснаціональними корпораціями, як найважливішими інвесторами капіталу, і урядом приймаючої країни. Але у ТНК істотно більше конкурентних переваг, вони по суті, вважаються монопольними власниками інвестиційного капіталу і сучасної технології, в той же час вони вільні у власному виборі держав і регіонів для розміщення вкладень. Організаційна структура ВЕЗ зобов'язана відповідати вимогам ТНК щодо інтернаціоналізації виробництва. ТНК необхідні країні, тому що саме вони є головною причиною прагнення до підвищення економічної ефективності виробництва.

Для ефективної праці ВЕЗ із залученням транснаціональних корпорацій з усього світу необхідно встановити чіткий контроль за діяльністю як ТНК, так і за відповідальними по роботі ВЕЗ. Дані центри потрібно розвивати, щоб зберегти і примножити потенціал. Цей фінансовий механізм необхідний, він уже створений, і його потрібно розвивати, паралельно простежуючи цю спрямованість.

Взаємодія вільних економічних зон і транснаціональних корпорацій, безсумнівно, є великим досвідом, який передається у вигляді зарубіжних економічних відносин.

Завдяки ВЕЗ, держава, за допомогою макроекономічних інструментів, дозволяє створити внутрішнє економічне середовище ВЕЗ, яке, в подальшому, буде незалежною від загальнонаціональної. Така незалежність має місце бути тільки в тому випадку, коли держава почне вживати заходів, які, і, в свою чергу, зумовить особливість цільової спрямованості зони. В рамках створення ВЕЗ не має сенсу вибирати пріоритетну спрямованість, дані дії можуть погано позначитися на економіці країни, необхідно розширювати кругозір дій.

Секція 11. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Андросова Т.В., Козуб В.О., Холод Ю.О. Сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку технологій.....	109
Андросова Т.В., Чернишова Л.О. Сутність системи стратегічного управління експортно-імпоротною діяльністю підприємства.....	111
Величко К.Ю. Інтеграційні процеси в умовах глобалізації світового господарства.....	113
Гребінська С.І., Роля Т.В. Міжнародна економічна інтеграція.....	115
Гринько П.Л. Дослідження теоретичної сутності економічної категорії «підприємництво».....	117
Зосимова Ж.С., Васильєва А.О. Сучасний український аспект міжнародного руху капіталу.....	119
Зосимова Ж.С., Мігасова Д.В. Діагностика як інструмент отримання інформації про стан експортної діяльності.....	121
Кот О.В. Електронна торгівля як ключовий елемент розвитку міжнародних економічних відносин.....	123
Лагодинська Н.В., Гребінська С.І. Міжнародна торгівля України.....	125
Носач Л.Л. Сучасний стан державної заборгованості України.....	127
Носач Л.Л., Увгвуєгбу Н.Ч. Підтримка державою вітчизняних підприємств у процесі управління ризиками ЗЕД.....	129
Печенка О.І. Реалії української банківської системи.....	131
Соболева Н.Ф. Зміни в ціноутворенні в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку промисловості.....	133
Ушакова Н.Г., Величко К.Ю. Специфіка вирішення конфліктів у міжнародному бізнесі.....	135
Чернишова Л.О., Палій Ю.В. Сучасний стан прямого іноземного інвестування в Україні.....	137
Чернишова Л.О., Рибкін Д.С. Причини формування світової фінансової кризи.....	139
Шталь Т.В., Козуб В.О. Сучасні проблеми та напрями розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.....	141
Шталь Т.В., Тищенко О.О. Роль інноваційних процесів у функціонуванні та розвитку світової економіки.....	143
Шталь Т.В., Тищенко О.О. Роль транснаціональних корпорацій у створенні та розвитку вільних економічних зон.....	145

Наукове видання

**РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ,
РЕСТОРАННОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВ І ТОРГІВЛІ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ**

*Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 50-річчю заснування
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

У двох частинах

Частина 2

18 травня 2017 року

Відповідальні за випуск: Т.М. Афоніна,
М.О. Середенко
Техн. редактори: О.М. Жданович,
Л.Ю. Кротченко,
Н.А. Кобилко,
В.П. Вавіліна,
А.О. Гончарова,
О.В. Щегельська
Комп'ютерна верстка С.В. Удовікова

План 2017 р., поз. 3/33/17

Підп. до друку 20.04.17 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 23,6. Тираж 300 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі.
Вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.